A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (második tanács)

2009. október 15.*

A C-263/08. sz. ügyben,

az EK 234. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a Högsta domstolen (Svédország) a Bírósághoz 2008. június 19-én érkezett, 2008. május 29-i határozatával terjesztett elő az előtte

a **Djurgården-Lilla Värtans Miljöskyddsförening**

és

a **Stockholms kommun genom dess marknämnd**

között folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (második tanács),

tagjai: J.-C. Bonichot (előadó), a negyedik tanács elnöke, a második tanács elnökeként eljárva, C. Toader, C. W. A. Timmermans, K. Schiemann és L. Bay Larsen bírák,

* Az eljárás nyelve: svéd.

főtanácsnok: E. Sharpston,
hivatalvezető: C. Strömholm tanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2009. május 7-i tárgyalásra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

– a Djurgården-Lilla Värtans Miljöskyddsförening képviseletében P. Schönning és G. Högberg Björck jur kand,

– a svéd kormány képviseletében A. Falk, K. Petkovska, C. Meyer-Seitz és S. Johannesson, meghatalmazotti minőségben,

– az Európai Közösségek Bizottsága képviseletében J.-B. Laignelot és P. Dejmek, meghatalmazotti minőségben,

a főtanácsnok indítványának a 2009. július 2-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,

meghozta a következő

Ítéletet

1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem a 2003. május 26-i 2003/35/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvvel (HL L 156., 17. o.; magyar nyelvű különkiadás 15. fejezet, 7. kötet, 466. o.) módosított, az egyes köz- és magánprojektek környezetre gyakorolt hatásainak vizsgálatáról szóló, 1985. június 27-i 85/337/EGK tanácsi irányelv (HL L 175., 40. o.; magyar nyelvű különkiadás 15. fejezet, 1. kötet, 248. o.; a továbbiakban: 85/337 irányelv) rendelkezéseinek értelmezésére vonatkozik.

2 Ezt a kérelmet a Djurgården-Lilla Värtans Miljöskyddsförening (Djurgården-Lilla Värtan-i környezetvédelmi egyesület, a továbbiakban: Miljöskyddsförening) és a Stockholms kommun genom dess marknämnd (Stockholm önkormányzata, a továbbiakban: Stockholms kommun) között indult peres eljárás keretében terjesztették elő.

Jogi háttér

A közösségi jog

A 2003/35 irányelv

3 A 2003/35 irányelv 1. cikke a következőképpen szól:

„Ezen irányelv célja a (környezeti ügyekben az információhoz való hozzáférésről, a nyilvánosságnak a döntéshozatalban történő részvételéről és az igazságszolgáltatáshoz [helyesen: bírósághoz forduláshoz] való jog biztosításáról szóló, a 2005. február 17-i 2005/370/EK tanácsi határozattal [HL L 124., 1. o.] jóváhagyott) Århusi Egyezmény alapján fennálló kötelezettségek végrehajtásához való hozzájárulás, különösen a következők révén:

a) a környezettel kapcsolatos egyes tervek és programok kidolgozására vonatkozóan a nyilvánosság részvételére vonatkozó rendelkezések által;

b) a nyilvánosság részvételének javítása által és a 85/337/EGK és a 96/61/EK tanácsi irányelv keretein belül az igazságszolgáltatáshoz [helyesen: bírósághoz forduláshoz] való jogra vonatkozó rendelkezésekkel.”

A 85/337 irányelv

4 A 85/337 irányelv 1. cikkének (2) bekezdése szerint:

„Jelen irányelv alkalmazásában:

[…]

»nyilvánosság«:

egy vagy több természetes vagy jogi személy, valamint a nemzeti jogszabályokkal, illetve gyakorlattal összhangban azok szövetségei, szervezetei, illetve csoportjai;

»érintett nyilvánosság«:

a 2. cikk (2) bekezdésében említett, a környezettel kapcsolatos döntéshozatali eljárásokban érintett vagy valószínűleg érintett, illetve abban érdekelt nyilvánosság; e meghatározás alkalmazásában a környezetvédelmet előmozdító és a nemzeti jog szerinti követelményeknek megfelelő nem kormányzati szervezeteket érdekeltnek kell tekinteni”.

5 A 85/337 irányelv 2. cikke értelmében:

„(1) A tagállamok meghoznak minden olyan intézkedést, amely ahhoz szükséges, hogy az engedély megadása előtt többek között a jellegüknél, méretüknél vagy elhelyezkedésüknél fogva, a környezetre várhatóan jelentős hatást gyakorló projektek engedélyezése kötelező legyen, és esetükben hatásvizsgálatot végezzenek. Ezeket a projekteket a 4. cikk határozza meg.

(2) A környezeti hatásvizsgálat elvégezhető a tagállamban meglévő, a projektek engedélyezésére vonatkozó eljárás, vagy ennek hiányában más eljárás alkalmazásával, vagy az ennek az irányelvnek való megfelelés céljából kialakítandó eljárásokkal.

[…]

(3) A 7. cikk sérelme nélkül, a tagállamok kivételes esetekben egyes projekteket teljesen vagy részben mentesíthetnek az ebben az irányelvben meghatározott rendelkezések hatálya alól.

Ebben az esetben a tagállamok:

a) megvizsgálják, hogy egyéb vizsgálati mód megfelelő-e;

b) az érintett nyilvánosság rendelkezésére bocsátják az a) pontban említett egyéb vizsgálati módok során szerzett információkat, a mentességről hozott határozatra vonatkozó adatokat, valamint a mentesség engedélyezésének okait;

[…]”

6 A 85/337 irányelv 4. cikke a következőképpen rendelkezik:

„(1) A 2. cikk (3) bekezdésre is figyelemmel az I. mellékletben felsorolt projekteket vizsgálatnak vetik alá az 5–10. cikkel összhangban.

(2) A 2. cikk (3) bekezdésre is figyelemmel a II. mellékletben felsorolt projektekre, a tagállamok határozzák meg:

a) esetenkénti vizsgálattal,

vagy

b) a tagállamok által megállapított küszöbértékek vagy szempontrendszer alapján,

hogy a projektet alá kell-e vetni az 5–10. cikknek megfelelő vizsgálatnak.

A tagállamok dönthetnek úgy is, hogy az a) és a b) pontnak megfelelő mindkét eljárást alkalmazzák.

(3) Amikor a (2) bekezdés alkalmazásában esetenkénti vizsgálatot végeznek, vagy küszöbértékeket, illetve szempontrendszert állapítanak meg, figyelembe veszik a III. mellékletben előírt lényeges kiválasztási szempontokat.

(4) A tagállamok biztosítják, hogy a hatáskörrel rendelkező hatóság a (2) bekezdés alapján hozott döntését a nyilvánosság számára hozzáférhetővé teszi.”

7 A 85/337 irányelv I. mellékletének 11. pontja azon „felszín alatti vízkivétel[ről és] a felszín alatti vízbe való mesterséges víz-visszatáplálási létesítmények[ről rendelkezik], ahol a kivett vagy visszatáplált víz mennyisége legalább [helyesen: évente legalább] 10 millió köbméter”.

8 Az említett irányelv II. melléklete „Infrastrukturális projektek” című 10. pontjának l) alpontjában azon „felszín alatti vízkivételi és a felszín alatti vízbe való mesterséges víz-visszatáplálási létesítmények [szerepelnek], amelyeket az I. melléklet nem tartalmaz”.

9 A 85/337 irányelv 6. cikke a következőképpen szól:

„[…]

(2) A nyilvánosságot vagy közzététel, vagy más alkalmas módon, például, ha rendelkezésre áll, elektronikus média útján, tájékoztatják a 2. cikk (2) bekezdésében említett, a környezettel kapcsolatos döntéshozatali eljárás kezdetén, de legkésőbb, amint az információ ésszerű módon rendelkezésre bocsátható, a következőket illetően:

a) az engedély iránti kérelem;

b) a tény, hogy a projektet környezeti hatásvizsgálatnak kell alávetni, valamint, adott esetben, hogy a 7. cikket kell alkalmazni;

c) a döntéshozatalért, a releváns információk szolgáltatásáért, az észrevételek vagy kérdések fogadásáért felelős hatáskörrel rendelkező hatóságok adatai, valamint az észrevételek vagy kérdések továbbítására vonatkozó határidők részletei;

d) a lehetséges határozatok jellege vagy, amennyiben készült ilyen, a határozattervezet;

e) az 5. cikk alapján összegyűjtött információk hozzáférhetőségére vonatkozó adatok;

f) a releváns információk rendelkezésre bocsátása idejének, helyének, valamint módjának a megjelölése;

g) a nyilvánosság részvételére vonatkozóan az e cikk (5) bekezdése alapján hozott intézkedések részletei.

(3) A tagállamok biztosítják, hogy megfelelő időkereteken belül az érintett nyilvánosság számára rendelkezésre bocsátják a következőket:

a) az 5. cikk alapján összegyűjtött összes információ;

b) a nemzeti jogszabályokkal összhangban a főbb jelentések és javaslatok, amelyek az érintett nyilvánosságnak az e cikk (2) bekezdésével összhangban történő tájékoztatásakor a hatáskörrel rendelkező hatóságnál vagy hatóságoknál fellelhetők;

c) a környezeti információkhoz való nyilvános hozzáférésről szóló, 2003. január 28-i 2003/4/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL L 41., 26. o.; magyar nyelvű különkiadás 15. fejezet, 7. kötet, 375. o.) rendelkezéseivel összhangban az e cikk (2) bekezdésében említett információktól eltérő olyan információ, amely a 8. cikkel összhangban a határozat szempontjából lényeges, és amely csak akkor válik hozzáférhetővé, miután az érintett nyilvánosságot e cikk (2) bekezdésével összhangban tájékoztatták.

(4) Az érintett nyilvánosság számára kellő időben hatékony lehetőséget kell biztosítani a 2. cikk (2) bekezdésében említett, a környezettel kapcsolatos döntéshozatali eljárásokban történő részvételre, ebből a célból, jogosultak észrevételeik és véleményük kifejezésre juttatására, amikor a hatáskörrel rendelkező hatóság vagy hatóságok számára erre minden lehetőség nyitva áll, mielőtt az engedélyezési kérelemről a határozatot meghozzák.

(5) A nyilvánosság tájékoztatására (például plakátok kihelyezése egy adott körzeten belül, vagy a helyi újságokban történő közzététel útján) és az érintett nyilvánossággal folytatott konzultációra (például írásbeli beadványok vagy közvélemény-kutatás révén) vonatkozó részletes intézkedéseket a tagállamok határozzák meg.

(6) A különböző szakaszokra ésszerű időkereteket kell előírni, amelyek elegendő időt biztosítanak a nyilvánosság tájékoztatására, valamint az érintett nyilvánosság felkészülésére és a környezettel kapcsolatos döntéshozatalban történő hatékony részvételére e cikk rendelkezéseire is figyelemmel."

10 A 85/337 irányelv 10a. cikke a következőképpen szól:

„A tagállamok biztosítják, hogy vonatkozó nemzeti jogrendszerükkel összhangban az érintett nyilvánosság azon tagjainak, akik:

a) kellő mértékben érdekeltek; vagy

b) jogsérelemre hivatkoznak, amennyiben a tagállam közigazgatási eljárásjoga ezt előfeltételként írja elő,

a bíróság vagy a törvény értelmében létrehozott, más független és pártatlan testület előtt felülvizsgálati [helyesen: jogorvoslati] eljáráshoz legyen joguk a határozatok, jogi aktusok és mulasztások anyagi vagy eljárási jogszerűségének kifogásolása céljából ezen irányelvnek a nyilvánosság részvételére vonatkozó rendelkezéseire is figyelemmel.

A tagállamok meghatározzák, hogy az eljárás melyik szakaszában kezdeményezhető a határozatok, jogi aktusok és mulasztások kifogásolása.

Hogy mi minősül kellő mértékű érdekeltségnek és jogsérelemnek, azt a tagállamok határozzák meg összhangban azzal a célkitűzéssel, amely szerint biztosítják az érintett nyilvánosságnak az igazságszolgáltatáshoz [helyesen: a bírósághoz forduláshoz] való széles körű jogát. Ebből a célból az 1. cikk (2) bekezdésében említett követelményeknek megfelelő nem kormányzati szervezetek érdekeltségét e cikk a) pontjának az alkalmazásában kellő mértékűnek kell tekinteni. Továbbá e szervezetek jogait e cikk b) pontjának az alkalmazásában olyan jogoknak kell tekinteni, amelyek sérülhetnek.

E cikk rendelkezései nem zárják ki a közigazgatási hatóság előtt folytatott előzetes felülvizsgálati [helyesen: jogorvoslati] eljárás lehetőségét, és nem érintik a bírósági felülvizsgálati [helyesen: jogorvoslati] eljárások kezdeményezését megelőzően a közigazgatási felülvizsgálati [helyesen: jogorvoslati] eljárások kimerítésének a követelményét, amennyiben a nemzeti jog alapján ilyen követelmény fennáll.

Az eljárásnak igazságosnak, méltányosnak és gyorsnak kell lennie, és nem lehet mértéktelenül drága.

E cikk rendelkezései hatékonyságának a növelése céljából a tagállamok biztosítják, hogy a közigazgatási és bírósági felülvizsgálati [helyesen: jogorvoslati] eljárásokról gyakorlati információk álljanak a nyilvánosság rendelkezésére.”

A nemzeti jog

11 A környezetvédelmi törvénykönyv 11. fejezetének 2. és 9. §-a alapján a felszín alatti víz elvezetése, a felszín alatti vízszint növelése érdekében folytatott vízvisszatáplálás,

valamint az ilyen célú létesítmények építése engedélyköteles tevékenység. A törvénykönyv 9b. §-a alapján az e speciális területen benyújtott engedély iránti kérelmeket első fokon a bíróságok környezetvédelmi tanácsai vizsgálják meg. A környezetvédelmi tanácsok határozatai ellen a fellebbviteli környezetvédelmi tanácshoz lehet fellebbezni; ez utóbbi ítéletei ellen az említett törvénykönyv 23. fejezetének 1. és 9. §-a alapján a Högsta domstolenhez (legfelsőbb bíróság) lehet fellebbezni.

12 A környezeti hatásvizsgálatra vonatkozó rendelkezések a környezetvédelmi törvénykönyv 6. fejezetében szerepelnek. Többek között arról rendelkeznek, hogy aki engedélyköteles tevékenységet akar folytatni, annak egyeztetnie kell a felügyeleti hatóságot jelentő länsstryrelsennel (prefektus), és azokkal a magánszemélyekkel, akik különösen érintettek lehetnek. Az egyeztetés során az említett hatóság dönt arról, hogy a tervezett tevékenység jelentős hatással lehet-e a környezetre. Igenlő határozat esetén az egyeztetést más állami szervekre, valamint a potenciálisan érintett önkormányzatokra, nyilvánosságra és szervezetekre is ki kell terjeszteni.

13 A jogorvoslati eljáráshoz való jogot a környezetvédelmi törvénykönyv 16. fejezetének 12. és 13. §-a szabályozza. A bírósági eljárások felei, valamint bizonyos szervezetek és hatóságok jogorvoslati eljáráshoz való jogáról az említett 16. fejezet 12. és azt követő §-ai rendelkeznek. Az említett 13. § értelmében a nonprofit egyesületek a cikkben meghatározott bizonyos feltételekkel jogorvoslati eljárást indíthatnak a környezetvédelmi törvénykönyv alapján engedélyezési, jóváhagyási és mentesítési ügyekben hozott ítéletekkel és határozatokkal szemben.

14 Ugyanezen 13. § alapján az egyesületeknek három feltételt kell teljesíteniük: az alapszabályban meghatározott céljuknak a természet vagy a környezet védelmének kell lennie, legalább három éve Svédországban kell működniük, és legalább 2000 taggal kell rendelkezniük.

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

15 Stockholm önkormányzata szerződést kötött egy áramszolgáltató vállalattal az északdjurgårdeni Hjorthagen és Fisksjöäng területe közötti, mintegy 1 km hosszúságú, kőzetbe vájt, föld feletti magas feszültségű távvezetékeket felváltó vezetékek elhelyezésére szolgáló alagút építésére.

16 E projekt megvalósításához egyfelől biztosítani kellett az elektromos vezetékek elhelyezésére szolgáló alagútba és az ahhoz vezető alagútba beszivárgó felszín alatti víz elvezetését, másfelől a szóban forgó területen található bizonyos telkeken a víz elvezetésére, illetve a talajba vagy a kőzetbe történő visszajuttatására – amivel ellensúlyozni lehet a felszín alatti vízszint esetleges csökkenését – szolgáló létesítményeket kellett építeni.

17 2004. május 27-i határozatában a länsstyrelsen i Stockholms län (Stockholm megye prefektusa) a környezetvédelmi törvénykönyv 6. fejezete szerinti vizsgálat keretében a projektre vonatkozóan elvégzett környezeti hatásvizsgálat alapján megállapította, hogy a szóban forgó művelet jelentős hatással lehet a környezetre, különösen a felszín alatti víz tekintetében.

18 2006. december 13-i ítéletében a miljödomstolen vid Stockholms tingsrättla (a stockholmi városi bíróság környezetvédelmi tanácsa) a környezetvédelmi törvénykönyv 11. fejezete alapján engedélyt adott a Stockholms kommunnak a szóban forgó munkák elvégzésére.

19 A Miljöskyddsförening fellebbezett e határozat ellen a Miljööverdomstolen du Svea Hovrätthez (a svealandi fellebbviteli bíróság fellebbviteli környezetvédelmi tanácsa), amely azonban a fellebbezést elfogadhatatlannak nyilvánította azért, mert a Miljöskyddsförening nem teljesítette a környezetvédelmi törvénykönyv 16. fejeze-

ténak 13. §-ában szereplő azon feltételt, amely szerint a környezetvédelmi törvénykönyvben szereplő ítéletek és határozatok elleni fellebbezéshez legalább 2000 fős tagságra van szükség.

20 A Miljöskyddsförening fellebbezett az elfogadhatatlanságról szóló határozattal szemben a Högsta domstolenhez.

21 Az ez utóbbi előtti eljárásban felvetődött az a kérdés, hogy a vitatott projekt a 85/337 irányelv II. melléklete 10. pontjának l) alpontjában szereplő projektnek minősül-e, és mint ilyen az irányelv hatálya alá tartozik-e, mivel az említett irányelv svéd nyelvi változata alapján úgy tűnt, hogy ez az alpont a későbbi hasznosítás végett történő felszín alatti vízkivételre korlátozódik. Felvetődött továbbá az a kérdés is, hogy az Århusi Egyezmény szerinti bírósági jogorvoslathoz való jog hatálya pontosan mire terjed ki, illetve hogy az e tekintetben a svéd törvény által támasztott feltételek nem túlságosan megszorítóak-e.

22 Ebből következően a Högsta domstolen úgy határozott, hogy felfüggeszti az előtte folyamatban lévő eljárást, és a következő kérdéseket terjeszti előzetes döntéshozatalra a Bíróság elé:

„1) Úgy kell-e értelmezni a 85/337 irányelv II. mellékletének 10. pontját, hogy annak hatálya alá tartozik az olyan projekt, amely az elektromos vezetékek elhelyezésére szolgáló alagútba beszivárgó víz elvezetésére és az esetleges felszín alatti vízszintcsökkenés ellensúlyozása érdekében a víznek a talajba vagy a kőzetbe való visszajuttatására (visszatáplálására), valamint a víz elvezetésére és visszatáplálására szolgáló létesítmények építésére és karbantartására irányul?

2) Ha az első kérdésre adandó válasz igenlő: következik-e a 85/337 irányelv 10a. cikkének azon rendelkezéséből, amely szerint meghatározott körülmények között az érintett nyilvánosság tagjainak joguk kell, hogy legyen a bíróság vagy a törvény értelmében létrehozott, más független és pártatlan testület előtti felülvizsgálati [helyesen: jogorvoslati] eljáráshoz a határozatok anyagi vagy eljárási

jogszerűségének kifogásolása céljából, hogy az magában foglalja az érintett nyilvánosság tagjainak azt a jogát is, hogy az engedély iránti kérelemről szóló bírósági határozatot akkor is megtámadhatják, ha lehetőségük volt részt venni és véleményt nyilvánítani az említett bíróság előtti, az engedély iránti kérelem vizsgálatára irányuló eljárásban?

3) Ha az első és a második kérdésre adandó válasz igenlő: úgy kell-e értelmezni a 85/337 irányelv 1. cikkének (2) bekezdését, 6. cikkének (4) bekezdését és 10a. cikkét, hogy a tagállamok az említett 6. cikk (4) bekezdésében, illetve 10a. cikkben szereplő érintett nyilvánosságra vonatkozóan olyan rendelkezéseket állapíthatnak meg, amelyek alapján a helyi kis környezetvédelmi egyesületeknek joguk van részt venni a 6. cikk (4) bekezdésében említett, a környezetre várhatóan jelentős hatást gyakorló projektekkel kapcsolatos döntéshozatali eljárásokban a működési helyük szerinti térségben, azonban nem rendelkeznek a 10a. cikkben szereplő felülvizsgálati [helyesen: jogorvoslati] eljáráshoz való joggal?"

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekről

Az első kérdésről

23 Első kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság arra vár választ, hogy az alapeljárás tárgyát képezőhöz hasonló projekteket a 85/337 irányelv II. melléklete 10. pontjának l) alpontjában szereplő „felszín alatti vízkivételi és a felszín alatti vízbe való mesterséges víz-visszatáplálási létesítmények, amelyeket az I. melléklet nem tartalmaz" fogalomba tartozónak kell-e tekinteni.

24 A kérdést előterjesztő bíróság szerint az említett II. melléklet 10. pontja l) alpontjának szövege a svéd nyelvi változat alapján értelmezhető úgy is, hogy ez az alpont a későbbi hasznosítás végett történő felszín alatti vízkivételre korlátozódik.

25 Az állandó ítélkezési gyakorlatból az következik, hogy a közösségi jogi rendelkezések egységes alkalmazásának és ennélfogva egységes értelmezésének szükségessége kizárja azt, hogy a rendelkezés valamely nyelvi változatának szövegét kétség esetén elszigetelten vizsgálják, ellenkezőleg, azt követeli meg, hogy a más hivatalos nyelveken elfogadott változatok fényében értelmezzék és alkalmazzák azt (a C-174/05. sz., Zuid-Hollandse Milieufederatie és Natuur en Milieu ügyben 2006. március 9-én hozott ítélet [EBHT 2006., I-2443. o.] 20. pontja, valamint a C-311/06. Consiglio Nazionale degli Ingegneri ügyben 2009. január 29-én hozott ítélet [EBHT 2009., I-415. o.] 53. pontja).

26 Ezenfelül az ilyen értelmezés szükségessége megköveteli, hogy az egyes nyelvi változatai közötti eltérés esetén a szóban forgó rendelkezést azon szabályozás általános rendszerére és céljára tekintettel értelmezzék, amelynek az a részét képezi (lásd ebben az értelemben a C-449/93. sz. Rockfon-ügyben 1995. december 7-én hozott ítélet [EBHT 1995., I-4291. o.] 28. pontját).

27 Ami a 85/337 irányelv II. melléklete 10. pontjának l) alpontját illeti, a különböző nyelvi változatok – és különösen a német, az angol, a spanyol, a finn, a francia, az olasz, a holland, a lengyel és a portugál nyelvi változat – vizsgálatából az következik, hogy ez a rendelkezés azokra a felszín alatti vízkivételi és víz-visszatáplálási létesítményekre vonatkozik, amelyek nem szerepelnek az említett irányelv I. mellékletében, függetlenül az e műveleteket szükségessé tevő céloktól, és különösen az így kivett vagy a talajba visszajuttatott víz későbbi felhasználásától.

28 Ezenkívül az irányelv I. mellékletének 11. pontja szintén nem tartalmaz ilyen szempontokat azon felszín alatti vízkivételi és víz-visszatáplálási létesítmények tekintetében, amelyek esetében a kivett vagy visszatáplált víz mennyisége évente legalább 10 millió köbméter.

29 Végül az állandó ítélkezési gyakorlatból az is következik, hogy a 85/337 irányelv alkalmazási köre kiterjedt, és célkitűzései széles körűek (lásd a C-2/07. sz., Abraham és társai ügyben 2008. február 28-án hozott ítélet [EBHT 2008., I-1197. o.] 32. pontját, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot).

30 Következésképpen a 85/337 irányelv II. melléklete 10. pontja l) alpontjának rendelkezéseit úgy kell értelmezni, hogy az említett irányelv I. mellékletében nem szereplő valamennyi felszín alatti vízkivételi és mesterséges víz-visszatáplálási létesítményre vonatkoznak, függetlenül e létesítmények céljától, tehát ide tartoznak az említett víz későbbi felhasználásával nem járó létesítmények is.

31 Mindezekre figyelemmel azt kell válaszolni az első kérdésre, hogy az alapeljárás tárgyát képező projekthez hasonló projektek, amelyek elektromos vezetékek elhelyezésére szolgáló alagútba beszivárgó víz elvezetésére, az esetleges felszín alatti vízszintcsökkenés ellensúlyozása érdekében a víznek a talajba vagy a kőzetbe való visszajuttatására, valamint vízkivételi és víz-visszatáplálási létesítmények építésére és karbantartására vonatkoznak, a 85/337 irányelv II. melléklete 10. pontja l) alpontjának hatálya alá tartoznak, függetlenül a felszín alatti víz végső rendeltetésétől, és különösen attól, hogy azt a későbbiekben felhasználják-e.

A második kérdésről

32 Második kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra vár választ, hogy a 85/337 irányelv 10a. cikkből következik-e, hogy az érintett nyilvánosság tagjainak akkor is lehetőségük kell, hogy legyen megtámadni az adott tagállam bírósági szervezetének részét képező szerv azon határozatát, amelyben egy projektengedély iránti kérelemről döntött, ha az említett szerv előtti eljárásban való részvétellel és véleménynyilvánítással lehetőségük volt részt venni az említett kérelem vizsgálatában.

33 A 85/337 irányelv 10a. cikke – figyelembe véve az Århusi Egyezmény végrehajtására irányuló 2003/35 irányelvvel bevezetett módosításokat – arról rendelkezik, hogy az érintett nyilvánosság tagjai, bizonyos feltételek teljesítése esetén bíróság vagy más független testület előtt megtámadhatják az irányelv hatálya alá tartozó határozatokat, jogi aktusokat és mulasztásokat anyagi vagy eljárási jogszerűségük kifogásolása céljából.

34 Ennek megfelelően, a rendelkezés szó szerinti értelmezése alapján, rendelkezniük kell ezzel a joggal az érintett nyilvánosság azon tagjainak, akik kellő mértékben érdekeltek, vagy – amennyiben a nemzeti szabályozás ezt megköveteli – arra hivatkoznak, hogy a 85/337 irányelv szerinti valamely művelet jogaikat sérti.

35 Az irányelv szövegéből az is kitűnik, hogy a jogorvoslati eljárásra jogosult érintett nyilvánossággal szemben az irányelvnek a 10a. cikkével együttesen értelmezett 1. cikke (2) bekezdésében támasztott követelményeket minden olyan nem kormányzati szervezet teljesíti, amely környezetvédelmi tevékenységet folytat, és megfelel a belső jogban esetlegesen meghatározott feltételeknek.

36 Ezenfelül a 85/337 irányelv 6. cikkének (4) bekezdése különösen annak garantálását írja elő, hogy az érintett nyilvánosság hatékonyan részt vehessen a környezettel kapcsolatos döntéshozatali eljárásokban a környezetre várhatóan jelentős hatást gyakorló projektek tekintetében.

37 Az a tény, hogy a vezetékalagút ásására és a felszín alatti vízkivételre irányuló, az alapeljárás tárgyát képezőhöz hasonló projektre vonatkozó engedélyt, amely a 85/337 irányelv 10a. cikke értelmében vett határozatnak minősül, olyan bíróság adta ki, amely ennek keretében közigazgatási jellegű hatáskört gyakorolt, nem lehet akadálya annak, hogy a jelen ítélet 35. pontjában idézett feltételeknek megfelelő egyesület a nemzeti jogban meghatározott módon gyakorolhassa az említett határozattal szembeni jogorvoslati eljáráshoz való jogát.

38 Egyfelől ugyanis a 85/337 irányelv szerinti jogorvoslati eljáráshoz való jog gyakorlása független a határozatot vagy a vitatott aktust hozó hatóság közigazgatási vagy bírósági jellegétől. Másfelől a környezetvédelmi ügyekkel összefüggő döntéshozatali eljárásokban való, a 85/337 irányelv 2. cikkének (2) bekezdésében és 6. cikkének (4) bekezdésében szereplő feltételekkel történő részvétel különbözik a bírósági jogorvoslattól, és attól eltérő célja van, mivel az ez utóbbi iránti eljárást adott esetben a döntéshozatali eljárás eredményeként meghozott határozattal szemben is meg lehet indítani. Ez a részvétel tehát nincs hatással a jogorvoslati eljárás megindításának feltételeire.

39 Következésképpen a második kérdésre azt kell válaszolni, hogy a 85/337 irányelv 1. cikkének (2) bekezdése és 10a. cikke értelmében vett érintett nyilvánosság tagjainak joguk kell, hogy legyen megtámadni azt a határozatot, amellyel az adott tagállam bírósági szervezetének részét képező valamely szerv projektengedély iránti kérelemről döntött, függetlenül attól a szereptől, amelyet az említett szerv előtti eljárásban való részvétellel és véleménynyilvánítással a kérelem vizsgálatában játszottak.

A harmadik kérdésről

40 Harmadik kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra vár választ, hogy a 85/337 irányelv 6. cikke (4) bekezdésének és 10a. cikkének végrehajtása keretében a tagállamok megállapíthatnak-e olyan rendelkezéseket, amelyek alapján a helyi kis környezetvédelmi egyesületeknek joguk van részt venni az irányelv 2. cikkének (2) bekezdésében említett döntéshozatali eljárásokban, azonban nem rendelkeznek az ezen eljárásokban hozott határozatokkal szembeni jogorvoslati eljáráshoz való joggal.

41 Az előzetes döntéshozatalra utaló határozatból, az ügynek a Bíróság elé terjesztett irataiból, valamint a nyilvános tárgyaláson elhangzott vitából az derül ki, hogy e kérdésre különösen a vonatkozó nemzeti szabályozás azon rendelkezése ad okot, amely szerint kizárólag a legalább 2000 tagot számláló egyesületek támadhatják meg a környezetvédelmi ügyekben hozott határozatokat.

42 A 85/337 irányelvből az következik, hogy az különbséget tesz egyfelől a hatálya alá tartozó műveletek egyikében általános értelemben érintett nyilvánosság, másfelől az ezen érintett nyilvánosságba tartozó, azon természetes vagy jogi személyek csoportja között, akik számára a szóban forgó művelettel kapcsolatos különleges helyzetük miatt, az irányelv 10a. cikke alapján biztosítani kell a projektet engedélyező határozat vitatásához való jogot.

43 Az említett irányelv a nemzeti szabályozásra hagyja azon feltételek meghatározását, amelyeket a kereset elfogadhatóságával szemben lehet támasztani. Ilyen feltétel lehet a fellépésben való „kellő mértékű érdekeltség" vagy a „jogsérelem" aszerint, hogy a nemzeti szabályozásban hagyományosan e két fogalom közül melyik szerepel.

44 A környezetvédelmi tevékenységű nem kormányzati szervezeteket illetően a 85/337 irányelvnek a 10a. cikkével együttesen értelmezett 1. cikke (2) bekezdése előírja, hogy e szervezetek közül azokat, amelyek megfelelnek a „nemzeti jog szerinti követelményeknek", adott esetben „kellő mértékben érdekeltnek" vagy olyan joggal rendelkezőnek kell tekinteni, amelyet az irányelv hatálya alá tartozó valamely művelet sérthet.

45 Bár az irányelv 10a. cikke az 1. cikk (2) bekezdésére tett utalással a nemzeti jogalkotóra hagyja az azzal szemben támasztható követelmények meghatározását, hogy a környezetvédelmi tevékenységű nem kormányzati szervezetet a fent említett körülmények között jogorvoslati eljáráshoz való joggal rendelkező egyesületnek lehessen tekinteni, az ennek során kialakított nemzeti szabályoknak egyfelől „széles körben biztosítaniuk kell a bírósághoz fordulás jogát", másfelől garantálniuk kell a 85/337 irányelv bírósági jogorvoslathoz való jogra vonatkozó rendelkezéseinek hatékony érvényesülését. Következésképpen ezek a nemzeti szabályok nem járhatnak azzal a veszéllyel, hogy kiüresedik azon közösségi jogi rendelkezések tartalma, amelyek szerint azoknak, akik valamely projekt megtámadásában kellő mértékben érdekeltek, illetve akik jogát a projekt sérti – beleértve a környezetvédelmi egyesületeket –, lehetőségük kell legyen a hatáskörrel rendelkező bíróságok előtti fellépésre.

46 Ebből a szempontból a nemzeti törvény előírhatja, hogy a 85/337 irányelv hatálya alá tartozó projekteket bírósági úton megtámadni kívánó egyesület a természet és a környezet védelmével összefüggő társadalmi céllal rendelkezzen.

47 Ezenkívül az sem zárható ki, hogy a környezetvédelmi egyesületek minimális taglétszámára vonatkozó feltétel relevánsnak bizonyulhat az egyesület tényleges

létezéséről és működéséről való meggyőződés szempontjából. A nemzeti törvény azonban nem határozhat meg olyan magas minimális taglétszámot, amely ellentétes a 85/337 irányelv céljaival, különösen a hatálya alá tartozó műveletek bírósági felülvizsgálatának megkönnyítésével.

48 E tekintetben meg kell állapítani, hogy bár a 85/337 irányelvben az szerepel, hogy az érintett nyilvánosság azon tagjainak, amelyek valamely művelet megtámadásában kellő mértékben érdekeltek, illetve amelyek jogait a művelet sértheti, lehetőségük kell, hogy legyen a projektet engedélyező határozat megtámadására, az irányelv egyáltalán nem teszi lehetővé a jogorvoslat lehetőségének abból az okból történő korlátozását, hogy az érintettek már kifejthették álláspontjukat a döntéshozatali eljárásban való, az irányelv 6. cikkének (4) bekezdése szerinti részvétel során.

49 Ennek következtében a Svéd Királyság által felhozott azon körülmény, hogy a nemzeti szabályok a folyamat elején széles körben biztosítják az adott műveletre vonatkozó döntés előkészítésében való részvétel lehetőségét, semmiképpen nem igazolhatja azt, hogy a meghozott határozattal szembeni bírósági jogorvoslat lehetőségét csak korlátozó feltételekkel biztosítják.

50 Ezenfelül a 85/337 irányelv nem kizárólagosan a regionális vagy nemzeti jelentőségű műveletekre vonatkozik, hanem a kisebb jelentőségűekre is, amelyekkel a helyi egyesületek hatékonyabban tudnak foglalkozni. Márpedig, amint azt a főtanácsnok is megállapítja az indítványa 78. pontjában, a svéd szabályozás szóban forgó rendelkezése lényegében olyan jellegű, hogy megfosztja a helyi egyesületeket a bírósági jogorvoslat bármilyen lehetőségétől.

51 Igaz, a svéd kormány, amely elismeri, hogy jelenleg mindössze két olyan egyesület van, amelynek legalább 2000 tagja van, és így megfelel a környezetvédelmi törvénykönyv 16. fejezetének 13. §-ában szereplő feltételnek, azzal érvel, hogy a helyi egyesületek e két egyesület valamelyikéhez fordulhatnak, és kérhetik tőlük a jogorvoslati eljárás megindítását. Önmagában ez a lehetőség azonban nem felel meg a 85/337 irányelv követelményeinek, mivel egyfelől lehetséges, hogy ezek a felkért egyesületek nem olyan mértékben érdekeltek a kisebb jelentőségű műveletekkel való foglalkozásban, másfelől

fennáll a veszélye, hogy nagy számban kapnak ilyen értelmű felkérést, amelyek közül szükségszerűen válogatniuk kellene olyan ismérvek alapján, amelyeket senki nem ellenőrizne. Végül ez a rendszer jellegéből adódóan a környezetvédelmi ügyekkel kapcsolatos jogorvoslati kérelmek szűréséhez vezetne, ami közvetlenül sérti az említett irányelv szellemét, amely irányelv célja – amint arról a jelen ítélet 33. pontjában már volt szó – az Århusi Egyezmény végrehajtásának biztosítása.

52 Következésképpen a harmadik kérdésre azt kell válaszolni, hogy a 85/337 irányelv 10a. cikkével ellentétes az a nemzeti jogi rendelkezés, amely az irányelv hatálya alá tartozó műveletekre vonatkozó határozatokkal szembeni jogorvoslati eljáráshoz való jogot azokra a környezetvédelmi egyesületekre korlátozza, amelyeknek legalább 2000 tagja van.

A költségekről

53 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (második tanács) a következőképpen határozott:

1) **Az alapeljárás tárgyát képező projekthez hasonló projektek, amelyek elektromos vezetékek elhelyezésére szolgáló alagútba beszivárgó víz elvezetésére, az esetleges felszín alatti vízszintcsökkenés ellensúlyozása érdekében a víznek a talajba vagy a kőzetbe való visszajuttatására, valamint vízkivételi és víz-visszatáplálási létesítmények építésére és karbantartására vonatkoznak, a 2003. május 26-i 2003/35/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvvel**

módosított, az egyes köz- és magánprojektek környezetre gyakorolt hatásainak vizsgálatáról szóló, 1985. június 27-i 85/337/EGK tanácsi irányelv II. melléklete 10. pontja l) alpontjának hatálya alá tartoznak, függetlenül a felszín alatti víz végső rendeltetésétől, és különösen attól, hogy azt a későbbiekben felhasználják-e.

2) **A 2003/35 irányelvvel módosított 85/337 irányelv 1. cikkének (2) bekezdése és 10a. cikke értelmében vett érintett nyilvánosság tagjainak joguk van megtámadni azt a határozatot, amellyel az adott tagállam bírósági szervezetének részét képező valamely szerv projektengedély iránti kérelemről döntött, függetlenül attól a szereptől, amelyet az említett szerv előtti eljárásban való részvétellel és véleménynyilvánítással a kérelem vizsgálatában játszottak.**

3) **A 2003/35 irányelvvel módosított 85/337 irányelv 10a. cikkével ellentétes az a nemzeti jogi rendelkezés, amely az e módosított irányelv hatálya alá tartozó műveletekre vonatkozó határozatokkal szembeni jogorvoslati eljáráshoz való jogot azokra a környezetvédelmi egyesületekre korlátozza, amelyeknek legalább 2000 tagja van.**

Aláírások